

27.11.2025

Keskusta-alueen kumppanuuspöydän muistio

Aika torstai 27.11.2025 klo 17.00–19.30 (klo 16–17 jouluruokailu)

Paikka Sibeliustalo, saunakabinetti, 4 krs.

Läsnä **jäsenet**

Antila Anne

~~Leppäkorpi Jaana~~

Erviä Antti

Leppälä Minna

~~Kaikkonen Miika~~

~~Lindstam Johanna~~

Kallio Pauli

Pasanen Päivi

Koponen Markku

Ranne Katriina

Koskela Jarmo

~~Saari Juuso~~

Koskinen Jari

Sultana Nadira

Lampén Kati

Toivonen Miika

Lehtinen Eira

Tuominen Ulla

Lehto Jouni

Westman Sirja

Puheenjohtaja

Ulla Tuominen

Sihteeri/koordinaattori

Sanna Virta

Asiantuntijat

Mikola Marja, ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori,
Lahden kaupunki klo 17.00–17.30 (Teams)

27.11.2025

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat.

3. Edellisen kokousmuistion hyväksyminen

Hyväksyttiin 2.10.2025 kokousmuistio.

4. Asiantuntijaesitys – Katsaus Lahden lasten ja nuorten kouluterveyskyselyn sekä päihdetilannekyselyn tuloksiin

Ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori Marja Mikola esittelee Lahden lasten ja nuorten kouluterveyskyselyn sekä päihdetilannekyselyn tuloksia. Kumppanuuspöytä käy asiasta keskustelua. Esitys ja keskustelu merkattiin tiedoksi.

5. Kumppanuuspöytien vuoden 2026 kokousajat

Tuodaan tiedoksi ja hyväksytään vuoden 2026 kokousajat.

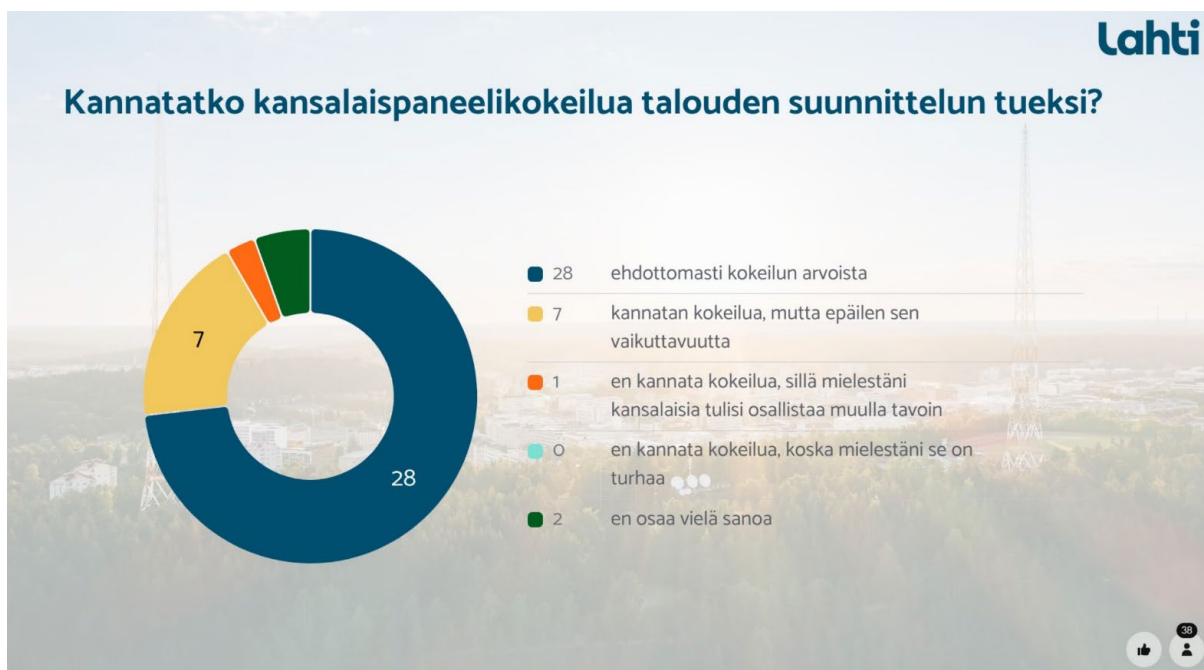
- ti 3.2. pohjoinen, **keskusta**
- to 5.2. itä, etelä
- ti 31.3. itä, etelä
- ke 1.4. pohjoinen, **keskusta**
- la 18.4. **kaikki pöydät**, kansalaispaneeli talouden suunnittelusta
- ke 26.8. pohjoinen, **keskusta**
- to 27.8. itä, etelä
- ti 29.9. itä, etelä
- to 1.10. pohjoinen, **keskusta**
- ke 25.11. **kaikki pöydät**, suunnittelukokoukset

27.11.2025

6. Kuntalaisten osallistaminen talouden suunnitteluun – kansalaispaneelikokeilu 2026-2027

Kuntien toimintaedellytykset ja talouden perusteet ovat merkittävässä murroksessa. Haasteet on nähtävä ja ratkaisut niihin löydettävä paikallisesti. Kansalaisten näkökulmat voivat parantaa ja monipuolistaa taloussuunnitelmien laatimista sekä lisätä kokemustietoa päätösten mahdollisista vaikutuksista eri ryhmiin. Osallistumisen avulla voidaan tukea asetettujen taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Avoimuus ja osallistumismahdollisuudet voivat lisätä luottamusta taloussuunnittelua kohtaan sekä vahvistaa demokratiaa.

Kaupunginvaltuuston seminaarissa 10.10. esiteltiin valtuutetuille ehdotusta kansalaispaneelikokeilusta vuosina 2026–2027 sekä kumppanuuspöytien elokuun talousarvioseminaarin koonti. Lahteen sovellettava kansalaispaneeli tuottaisi harkitun, tietopohjaisen kansalaismielipiteen valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

27.11.2025

Kuntalaispaneelin työskentely

Taustatiedon ja asiantuntijakuulemisten pohjalta paneeli keskustelisi ja puntaroisi vaihtoehtoja/ näkemyksiä fasilitoiduissa pienryhmissä sekä koko paneelin kesken. Lopuksi paneeli tiivistää näkemyksensä julkilausumaksi, joka sisältää ratkaisuehdotuksia tai priorisointeja.

Talouspalvelut valmistelevat käsiteltävän taloustiedon ja teemat ajankohtaisen tilanteen ja valtuustopöytäkirjan mukaisesti. Kansalaispaneelin koko päivän työpaja olisi lauantaina 18.4.2026. Työpajasta annettaisiin korvaus. Julkilausumaa voidaan vielä työstää tarvittaessa tilaisuuden jälkeen verkossa.

Kansalaispaneelin työskentely voi olla tulevana vuosina myös pelillinen, dialoginen tai puntaroiva työpaja.

Julkilausuman/aineiston käsittely

Paneelin tuottama julkilausuma ja tieto tuodaan tiedoksi kaupungin johtoryhmälle 28.4. ja valtuustolle ennen kaupunginhallituksen talouden kehyspäätöstä sekä julkaistaan kaupungin verkkosivuilla. Tietoa hyödynnetään myös palveluverkkotyössä.

Osallistujat

Kumppanuuspöytäkirjan edustajat (80 hlöä) sekä satunnaisotannalla valittu monipuolinen joukko lahtelaisia (20 hlöä) perehtyy ja valmistelee kannanoton tai materiaalin ajankohtaiseen kysymykseen talouden suunnittelun tueksi.

Kumppanuuspöytäkirja merkitsee asian tiedoksi.

27.11.2025

7. Kumppanuuspöytien alueellinen asukaskysely koskien lasten, nuorten ja perheiden palveluverkkoa

Kumppanuuspöytien jäsenistöt ovat kuulleet perheiden ja toimijoiden huolen lasten ja nuorten palveluista sekä alueellisista eriytymiskehityksistä eri yhteyksissä, Kerro Pois! -keskusteluissa sekä asukas- ja yritysytymisenotoina. Erityisesti muutokset tai mahdolliset muutokset Nastolan, Ahtialan ja Kasakkamäen alueiden varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkossa ovat nostaneet suuren huolen vaikutuksista perheiden arkeen, alueiden veto- ja pitovoimaan sekä alueelliseen eriytymiskehittymiseen.

Lahden kaupunki on käynnistynyt tänä vuonna valtuustotasoisien aluepalveluohjelman, joka ohjaa kaupungin investointiohjelmalla ja eri palvelualueiden palveluverkon kehittämistä viimeistään vuodesta 2027 alkaen. Lisäksi toiminnassa aloittaa aluepalvelutoimikunta, joka tekee poikkihallinnollista palveluverkkotarkastelua kaikista kaupungin palvelupisteistä. Aluepalveluohjelman tavoitteena on monipuolisen, turvallisen ja vetovoimaisen kaupungin kehittäminen, eri kaupunginosien tasapuolinen kohtelu, kehityksen varmistaminen ja segregaaation ehkäiseminen. Alueiden palveluverkkotarkastelua tullaan tekemään vuoden 2026 aikana ja kumppanuuspöytien kanssa järjestetään yhteistyössä alueellisia Kerro Pois! -keskusteluja.

Kumppanuuspöytien alueellisen asukaskyselyn tarkoituksena on saada perheiden näkemystä varhaiskasvatus- ja perusopetuksen palveluverkosta, palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä nykytilasta. Lisäksi kyselyllä halutaan saada tietoa perheiden joukkoliikenteen käytöstä, saavutettavuudesta ja alueellisista tarpeista. Kysely toteutettaisiin vuoden 2026 alussa.

Kerätty tieto viedään käsittelyyn kumppanuuspöytien lisäksi aluepalvelutoimikunnalle sekä tiedoksi sivistyslautakunnalle.

Merkitään tiedoksi kyselyn tekeminen.

27.11.2025

8. Keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto Lahden keskustan pysäkkikokeilusta

Lahden kumppanuuspöydälle saapui sähköpostitse 20.10. lausuntopyyntö kaupunkiympäristön palvelualueelta koskien Lahden keskustan pysäkkikokeilua (3802/2025). Lausuntoja pyydettiin 4.11.2025 mennessä kirjaamoon. Asia on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa 18.11.2025 ja päätöstä on lykätty.

Lausuntopyyntö ja suunnitelmaluonnos lähetettiin 28.10. kumppanuuspöydälle sähköpostitse tutustuttavaksi ja kommentoitavaksi 31.10. mennessä. Kommenttien pohjalta valmisteltiin lausunto. Lausunto toimitettiin sähköpostitse eteenpäin 3.11.2025. Koska päätöstä lykättiin, lausuntopyyntöä oli mahdollista vielä täydentää. Jo tehtyä lausuntoa muokattiin ja täydennettiin. Liitteenä on täydennetty lausunto sekä lausuntopyyntö.

Kumppanuuspöytä merkkää asian tiedoksi.

9. Tuki ja kumppanuus

- MLL koordinoi Lahden lapsiperheiden kohtaamispaikkaverkoston joulun avustuksia lapsiperheille. Verkosto välittää lahjakortit apua tarvitseville perheille lyhentämättömänä, eli verkosto huolehtii kaikista omista kustannuksistaan itse. *"Olemme tähän mennessä vastaanottaneet 84 avustushakemusta ja näistä 84 % on ilmoittanut olevansa myös ruoka-avustuksen tarpeessa. Avustushakemuksia otetaan vastaan vielä useita viikkoja eli määrä nousee koko ajan. Viime vuonna ruoka-apua jaettiin jouluna 147 perheelle."* Kustannus: 2000 euroa. Päätettiin kumppanuuspöydän osallistumisesta ruokalahjakorttien hankintaan.
- Homepage ry järjestää yhdessä yhteistyötahojen kanssa Pikku Veskulla Selvästi Kesä-festivaalin toukokuun 2026 lopulla / koulujen päättäjäisviikonloppuna. Kumppanuuspöytä olisi tervetullut kumppani tapahtumaan. Päätettiin osallistumisesta. Summa päätetään vuonna 2026.
- Jouluinen 120-v tempaus. Sisältää mm. 120 ruusun/pakatun joulupiparin jakamisen, kaksi joulun henkeen pukeutunutta esiintyjää, kuva- ja videomateriaali somekäyttöön, kesto 4–5 h. Toteuttaja: Riia Celen ja Pinja Heikkilä. Kustannus: 500 euroa. Päätettiin,

27.11.2025

että ei tueta tempauksen järjestämistä, vaan käytetään 500 euroa jaettavien tuotteiden hankintaan ja jaetaan ne itse Joulukylässä.

10. Menneet ja tulevat tapahtumat

Menneet

- Vanhustenviikon Ikärikkaiden pop up-tapahtuma Palvelutorilla ke 8.10.
- Yhdistysmarkkinat ja Kerro Pois! yhdistyksille 15.10. Fellmanniassa
- Asunnottomien yö ja Kerro Pois! 17.10. torilla. Käydään palaute läpi.
- Lahden synttärit 31.10. kaupungintalon puistossa.
- Some-koulutus somevastaaville 3.11.

Tulevat

- Lahden kaupungin metsäperiaatteiden työpaja kaupungintalon sisäpiha ke 3.12. klo 17–19
- Turvallinen Lahti – Yhteistyöllä kohti viihtyisää keskustaan ti 9.12. klo 16.15–19.15 Lahden kaupungintalolla
- Joulupuuro Gaudian ruokalassa ti 16.12. klo 9–9.40. Varataan riisipuuro, mehukeitto, kaneli, sokeri 250 hengelle. Ketkä mukana? Miika Kaikkonen, Antti, Ulla, Jari.
- Kumppanuuspöydät Joulukylässä ke 17.12. klo 10–19 (kasaus klo 9); ketkä pääsevät noin 2 h vuoroihin? Antti, Ulla, Pauli, Minna, merkattiin erilliseen taulukkoon. Jari selvittelee jaettavaa.

11. Vuoden 2026 suunnittelutyöpaja ja toimintasuunnitelman hyväksymisprosessi

Kumppanuuspöytä arvioi ja luonnostelee työpajassa vuoden 2026 kumppanuuspöytien päätavoitteet, pöytänsä toiminnan painopisteet sekä suunnittelee tapahtumia ja toimintaa vuosikelloonsa. Lisäksi arvioidaan Lahden tulevien vuosien näkymiä.

27.11.2025

Lahden työllisyyspalvelut etsii nyt uudenlaisia tapoja toimia ratkaistakseen työllisyyden haasteita ja toivoo Kumppanuuspöydiltä tähän liittyviä ideoita. Kumppanuuspöydät katsovat lyhyen esittelyvideon aiheeseen liittyen.

Kaupungin johtoryhmä käsittelee kumppanuuspöytien toimintasuunnitelman kokouksessaan 16.12.2025. Elinvoiman ja hyvinvoinnin lautakunta päättää kumppanuuspöytien toimintasuunnitelman tammikuun kokouksessaan.

Kumppanuuspöytä hyväksyy periaatteen, että toimintasuunnitelmaluonnos toimitetaan sähköpostitse jäsenistölle hyväksyttäväksi kokouksen jälkeen ja muutosehdotukset tai korjaukset tulee toimittaa sähköpostitse (kumppanuuspoydat@lahti.fi) 7.12. mennessä. Toimintasuunnitelman vahvistaminen todetaan muistiossa lautakunnan päätöksen jälkeen seuraavissa kumppanuuspöytien kokouksissa.

Kumppanuuspöydät hyväksyvät toimintaperiaatteen ja aikataulun.

12. Saapuneet ja lähteneet asiakirjat

1. Keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto seudullisen joukkoliikenteen tasataksa- ja kustannustenjakoselvityksestä; lähetetty sähköpostitse kirjaamoon 3.11.2025
2. Keskusta-alueen kumppanuuspöydän täydennetty lausunto Lahden keskustan pysäkkikokeilusta; lähetetään sähköpostitse kirjaamoon 28.11.2025

Saapuneet lausuntopyynnöt:

1. Lausuntopyyntö keskustan pysäkkikokeilusta; saapunut sähköpostitse 20.10.2025
2. Lausuntopyyntö asemakaava muutos A-2715 (Kirkkokatu 8 ja 10, Keski-Lahti); saapunut sähköpostitse 12.11.2025
3. Lausuntopyynnön tarkistus keskustan pysäkkikokeilusta; saapunut sähköpostitse 19.11.2025

27.11.2025

13. Kumppanuuspöydän aloitteet ja esitykset

-

14. Muut asiat

1. Lahden kaupunkistrategia vahvistettu kaupunginvaltuustossa
2. Kumppanuuspöytien mainosvideo

15. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Päätettiin kokous klo 19.54. Seuraava kokous helmikuussa 2026. Paikka ilmoitetaan lähempänä.

Liite

1. Lausuntopyyntö keskustan pysäkkikokeilusta
2. Lahden keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto Lahden keskustan pysäkkikokeilusta
3. Lahden keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto seudullisen joukkoliikenteen tasataksa- ja kustannustenjakoselvityksestä
4. Suunnittelutyöpaja 2026 koonti
5. Kouluterveyskyselyn ja päihdetilannekyselyn tuloksia 2025

Kouluterveyskyselyn ja päihdetilannekyselyn tuloksia Lahti - 2025

Kouluterveyskysely 2025

- Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi, parittomina vuosina
- Alakoulun 4. ja 5. luokan oppilaat (suluissa vuoden 2023 tulokset)
 - **Lahti: 1 959 vastannutta, vastausprosentti 83 (1 835 vastannutta, 72%)**
 - Koko maa: 103 408, vastausprosentti 85 (95 523 vastannutta, 77%)
- Yläkoulun 8. ja 9. luokan oppilaat (suluissa vuoden 2023 tulokset)
 - **Lahti: 1 978 vastannutta, vastausprosentti 71 (1 909 vastannutta, 69%)**
 - Koko maa: 94 743 vastannutta, vastausprosentti 73 (87 147 vastannutta, 70%)
- Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat (suluissa vuoden 2023 tulokset)
 - **Lahti: 1 113 vastannutta, vastausprosentti 60 (1 277 vastannutta, 57%)**
 - Koko maa: 47 248, vastausprosentti 70 (44 862 vastannutta, 68%)
- Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (suluissa vuoden 2023 tulokset)
 - **Lahti: 488 vastannutta, vastausprosentti 23 (427 vastannutta, 18%)**
 - Koko maa: 24 469, vastausprosentti 37 (19 215 vastannutta, 28%)

[Microsoft Power BI](#) (Lahti.fi tilastot- terveys ja hyvinvointi-kouluterveyskysely)

Päihdetilannekyselyn yhteenvetoa 2025

Päihdetilannekyselyn yhteenveto

Päihdetilannekyselyjä tehdään ympäri Suomen

- Kartoitetaan kunnan asukkaiden havaintoja, näkemyksiä sekä kokemuksia alkoholista, huumeista, tupakka- ja nikotiinituotteista (savukkeet, nuuska, sähkösavuke ja nikotiinipussit) ja digi- ja rahapeleistä sekä ajatuksia päihdehaittojen vähentämisen keinoista.
- Tietoa hyödynnetään ehkäisevässä päihdetyössä sekä tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa. Painopiste on erityisesti alaikäisten päihteiden käytössä.
- Kysymykset koskevat edeltävää 12kk aikaa.
- THL tarjoaa valmiin kysymyspohjan, jota voi tarvittaessa muokata alueen tilanteeseen sopivaksi.

Päihdetilannekysely Päijät –Hämeessä 2025

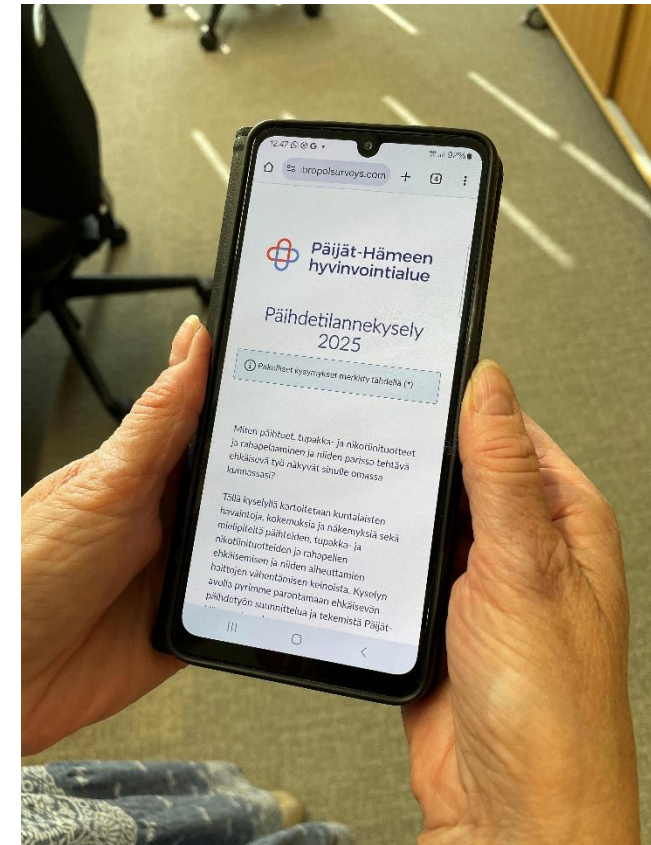
Kysely toteutettiin 25.8-14.9.25 kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa.

Nuorille oli oma kysely.

Kyselyyn vastasi 2691 lahtelaista (Päijät-Häme 6557)

- täysi- ikäisiä oli 914 (Päijät-Häme 1888)
- alle 18-vuotiaita oli 1777 (Päijät-Häme 4669)

Tuloksia tarkastellessa on huomioitava, etteivät ne kerro päihteitä käyttävien määrästä vaan siitä, miten hyvin ilmiöt näkyvät alueen ihmisille.

Päihteet horjuttavat turvallisuuden tunnetta

- Täysi- ikäisistä 52 % oli pelännyt julkisella paikalla kohtaamaansa päihtynyttä ja 34 % kokenut ahdistelua tai kiusaamista.
- Alle 18-vuotiaista 76 % oli nähnyt kodin ulkopuolella päihtyneen ja heistä 18% oli pelottanut. Päihtyneen ihmisen ahdistelua ja häirintää oli kokenut 14 %
- Vuoden 2022 kyselyyn verrattuna alle 18-vuotiaat tilanne ei ole muuttunut, mutta täysi- ikäisten ahdistelu- ja kiusaamiskokemukset ovat lisääntyneet.
- Päihteiden näkyvä katukauppa nousi sekä aikuisten että alle 18-vuotiaiden vastauksissa yhdeksi turvattomuutta aiheuttavaksi asiaksi.
 - *Keskustassa on paljon päihtyneitä, olen nähnyt tappeluita ja häiriökäyttäytymistä. Nämä aiheuttavat turvattomuutta (A)*
 - *Päihteidenkäyttäjät näkyvät vahvasti keskustan katukuvassa. Toistaiseksi heitä ei ole tarvinnut pelätä, mutta toki omalla toiminnalla ja reittivalinnoilla pyrin heitä välttämään. Huumekauppaa käydään avoimesti kadulla niin keskustan alueella kuin muuallakin.(A)*
 - *Ostoskeskusten läheisyydessä huumekauppa on esillä kaiken aikaa.(A)*

Päihteistä aiheutuva huoli

Täysi-ikäisistä

On ollut huolissaan läheisen

- 35 % alkoholinkäytöstä
- 30 % tupakoinnista tai nikotiinituotteiden käytöstä
- 12 % huumausaineiden käytöstä
- 10 % lääkkeiden väärinkäytöstä
- 13 % rahapelaamisesta

On ollut huolissaan omasta

- 5 % alkoholinkäytöstä
- 7% tupakoinnista tai nikotiinituotteiden käytöstä
- 0,4% huumausaineiden käytöstä
- 0,8 % lääkkeiden väärinkäytöstä
- 2 % rahapelaamisesta

Alle 18-vuotiaista

On ollut huolissaan läheisen

- 14 % alkoholinkäytöstä
- 20 % tupakoinnista tai nikotiinituotteiden käytöstä
- 5 % kannabiksen käytöstä
- 5 % muiden huumausaineiden käytöstä
- 5 % lääkkeiden väärinkäytöstä
- 7% digipelaamisesta
- 4 % rahapelaamisesta

On ollut huolissaan omasta

- 3 % alkoholinkäytöstä
- 4 % tupakoinnista tai nikotiinituotteiden käytöstä
- 1,7 % kannabiksen käytöstä
- 1,6 % huumausaineiden käytöstä
- 4% digipelaamisesta
- 2 % rahapelaamisesta

Mitä kuntalaisena voisi tehdä ehkäistäkseen päihdehaittoja

Avoimia täysikäisten vastauksia 321

Pitämällä huolta omista lapsista ja läheisistä

Puuttumalla ala-ikäisten päihteiden käyttöön

Keskustelemalla avoimesti oman lapsen/nuoren kanssa

Näyttämällä esimerkkiä

Äänestämällä

Ilmoittamalla poliisille, vartijoille, häkään, nuorisopalveluille

Puuttumalla tilanteisiin, jossa välitetään päihteitä ala-ikäiselle

Osallistumalla vapaaehtoistoimintaan

Kohtaamalla, myös päihteiden käyttäjät, aidosti ja arvostavasti

Avoimia nuorten vastauksia 1196

Lapset ja nuoret toivovat avointa keskustelua omien vanhempiensa kanssa. Vanhempien tulisi olla läsnä, huolehtia ja olla tietoisia siitä, mitä lapset ja nuoret tekevät. Myös vanhempien esimerkkiä kaivataan. Vanhempien tulisi kertoa lapselle/nuorelle mahdollisimman varhain päihteistä ja niiden haitoista.

- *Vanhemmat voisivat näyttää mitä käy jos juo tai käyttää huumeita ettei lapsille käy pahasti ettei joudu sairaalaan tai kuolee huumeisiin.*
- *Vanhemmat ei saisi Käyttää lapsille haitallisia asioita, koska lapset seuraa vanhempien esikuva.*
- *Aikuiset olisi enemmän lasten kanssa. Olisi selvät säännöt.*
- *Vanhempien täytyisi omasta mielestä opettaa jo hyvin varhain lapselle, kuinka vaarallisia tupakkatuotteet ja erilaiset lääkkeet, sekä huumeet todella ovat.*
- *Lapsien vanhempien pitäisi pitää enemmän huolta lapsistaan, esim laittaisi jonkun sovelluksen mistä kuulee, näkee mitä oma lapsi tekee.*
- *Vanhempien pitäisi astua asiaan pääjohtajana.*
- *Vanhempien tulisi olla kuivilla ja kertoa lapsille päihteiden huonot puolet.*
- *Vanhemmat pitäisi huolehtia lapsesta että ne ei käytä päihteitä.*
- *Huoltajan/vanhemman pitäisi "seurata" kenen kanssa nuori viettää aikaa, sekä vanhemman/huoltajan pitäisi kysellä miten nuorella menee.*
- *Pitää enemmän huolta lapsista kotoa käsin, eikä antaa heidän ajautua päihteenkäyttäjäpiireihin esim. kaveriporukassa.*

Miten lasten ja nuorten päihteidenkäyttöä voisi ehkäistä 2/3

Lapset ja nuoret toivovat, että myös opettajat kertovat päihteistä ja, että koulussa puututaan päihteidenkäyttöön. Muita aikuisia, joiden tulisi jutella päihteistä on terveydenhoitajat, kuraattorit, psykologit, nuorisotyöntekijät ja lääkäri.

- *Koulussa opettaja voisi opettaa niiden haitoista ja huonoista puolista.*
- *Niistä pitäisi puhua avoimesti ja mielestäni esimerkiksi se, että joku käy koululla puhumassa esim. Huumeiden käytöstä, joka siis itse on vaikka ollut ennen addikti nii on hyvä idea. Se avaisi varmaan monen mieltä ja hän voisi puhua asiasta rehellisesti.*
- *Koulujen työntekijät, koulupsykologit, kuraattorit voisi kertoa ja rohkaista enemmän, että heille voi tulla puhumaan, jos ei muita luotettavia aikuisia ole.*
- *Raha- ja digipeleistä ei mielestäni puhuta tarpeeksi kouluissa.*

Lasten ja nuorten mielestä myös poliisin pitäisi puuttua aktiivisesti alaikäisten päihteidenkäyttöön ja päihteiden myymiseen ala-ikäiselle.

- *Poliisien pitäis olla aktiivisempia somessa ja ostareilla ja mennä kattoo mitä nuoret polttaa. Huumekoira vois myös kiertää kouluissa ja nuorisoporukoissa ni huumeet ei leviäis nii paljo.*
- *Poliisin pitäisi vakoilla snapchattia ja muita paikkoja myyjistä.*

Miten lasten ja nuorten päihteidenkäyttöä voisi ehkäistä

3/3

Lasten ja nuorten mielestä mukava tekeminen ja turvallinen yhteisö tukevat päihteettömyyttä.

- *Lapset ja nuoret eivät aloita päihteiden käyttöä, jos heillä on turvallisia aikuisia ja mukavaa tekemistä.*
- *Kaverit voivat tukea toisiaan eikä painostaa kokeilemaan.*
- *Lapsille pitäisi järjestää enemmän ohjattua tapahtumaa ja mukavaa kaveripiiriä ettei sitten jää koukkuun päihteisiin ryhmäpaineen takia.*
- *Lapsille ja nuorille pitäisi tarjota enemmän kivoja ja edullisia harrastusmahdollisuuksia, jotta nuoret eivät ajautuisi päihteiden pariin.*
- *Keksiä niille muuta tekemistä tai toimintaa ILMAISEKSI tai edes halvalla.*
- *Jos ihmisillä olisi tekemistä ja kavereita, paljon vähemmän käyttäisi.*

Yhteenvetoa

- **Päihdetilanne ja näkyvä päihteidenkäyttö** julkisilla paikoilla aiheuttaa asukkaissa huolta.
- **Näkyvä huumekauppa** puhututtaa ja pelottaa.
- Nuorten **vapettaminen ja nikotiinipussien käyttäminen** nousivat huolena varsinkin aikuisten vastauksissa.
- Lapset ja nuoret tietävät aikuisia paremmin, mistä saa tietoa ja tukea päihdeongelmiin ja pelaamiseen.
- Sekä lapsista ja nuorista että aikuisista useampi on **enemmän huolissaan** läheisestä kuin itsestään.
- Päihteidenkäytön koetaan vaikuttavan siihen, **miten lasten ja nuorten uskalletaan antaa liikkua alueella.**
- Huumeiden mukanaan tuoma **rikollisuus** pelottaa.
- Kuntalaiset toivoivat **enemmän toimia** päihdeongelmien ehkäisemiseksi.
- Kuntalaisilla on tunne, **ettei kukaan välitä ongelmasta ja mitään ei tehdä.**
- **Mielenterveys- ja päihdehoitoon** tulisi päästä helpommin.

***Avoimesti
Vastuullisesti
Yhdessä***

Kiitos!

Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön
koordinaattori Marja Mikola

marja.mikola@lahti.fi

p. 044 4826378

Kaupunkiympäristön palvelualue

19.11.2025

Lausuntopyynnön tarkennus keskustan pysäkkikokeilusta

Keskustan pysäkkikokeilun suunnittelu on käynnissä Lahdessa.

Asiasta on lähetetty lausuntopyyntö 20.10.2025, mutta nyt on päätetty laajentaa lausuntopyynnön jakelua ja pidentää lausuntoaikaa marraskuun loppuun saakka. Samalla on tarkennettu tietoja kokeilun aikataulusta ja yksityiskohdista. Myös jo lausunnon antaneet voivat päivittää lausuntoansa ottaen huomioon tarkennetut tiedot. Erityisesti toivomme näkemyksiä, mitä seikkoja kokeilun toteutuksessa tulee ottaa huomioon. Pahoittelemme ylimääräistä vaivaa.

Kokeilun suunniteltu kesto on yksi vuosi alkaen elokuun alusta 2026. Kokeilun päätyttyä pyydetään teiltä lausuntoa kokemuksista kokeilun ajalta. Kokeilun aikana tehdään monipuolisesti seurantaa ja saatujen seurantatietojen sekä palautteiden ja lausuntojen perusteella päätetään, mihin keskustan pysäkkikeskus sijoittuu. Vaihtoehtoina on Vesijärvenkadun kokeilualue, Aleksanterinkadun alue tai paluu torin kierto. Aiemmin mainittu kolme vuotta tarkoittaa aikaa, milloin mahdollinen uusi pysäkkikeskus on valmis.

Tässä vaiheessa kokeilua vasta suunnitellaan. Pysäkkikokeilun mahdollisesta käynnistämisestä päättää kaupunkiympäristölautakunta kokouksessaan 16. joulukuuta.

Kokeilun periaateratkaisu

Suunnitelmassa osa joukkoliikenteestä ajaisi suoraan Vesijärvenkatua pitkin kiertämättä toria. Vesijärvenkadun ja Aleksanterinkadun kulmaukseen toteutettaisiin uusi pysäkkikeskus, minkä jälkeen pääosa

etelä–pohjoissuunnan busseista ajaisi keskustan läpi suurempaa reittiä ilman torin kiertoa. Järjestely parantaisi useiden palveluiden saavutettavuutta – esimerkiksi Palvelutorille ja kaupunginsairaalalle pääsyä. Matka-aika lyhenisi Etelä-Lahdesta ja matkakeskukselta mm. Niemeen, Mukkulaan ja Sibeliustalolle.

Osa joukkoliikenteen linjoista (noin 40 %) kulkisi edelleen torin kautta. Muilta linjoilta voisi vaihtaa torille meneviin autoihin esimerkiksi matkakeskuksella tai uudessa pysäkkikeskuksessa. Torille olisi noin 300 metrin kävelymatka Vesijärvenkadun pysäkeiltä, ja reitillä on talvella sulana pidetty jalkakäytävä.

Keskustan pysäkkikokeilun on tavoitteena toimia samalla myös testialustana tulevaisuuden matkustajainformaatio- ja pysäkkiratkaisuille.

Miksi kokeilua suunnitellaan

Kokeilun taustalla on sekä tavoite sujuvoittaa joukkoliikennettä että löytää kustannussäästöjä kattamaan nousseita joukkoliikenteen toteuttamiskustannuksia. Kokeilulla pyritään lisäämään joukkoliikenteen houkuttelevuutta matka-aikoja lyhentämällä ja luopumalla monien päivittäisten käyttäjien ylimääräiseksi kokemasta torin kierrosta.

Pysäkkikokeilun arvioidaan tuovan joukkoliikenteelle noin 800 000 euron vuosittaisen säästön, jonka turvin LSL pystyy säilyttämään joukkoliikenteen palvelutason nykyisellään nousevista kustannuksista huolimatta. Säästö muodostuu noin 65 % kauppatorin kierron aikasäästöstä, 20 % vähenevästä kalustotarpeesta sekä 15 % vähenevistä kilometrikustannuksista.

Pysäkkimuutosten toteuttamisen kustannusarvio on 650 000 euroa. Toimenpiteet tehtäisiin laadukkaasti ja esteettömyysohjeita noudattaen.

Järjestelyt ovat purettavissa ja suurin osa kustannuksista hyödyntää myös kokeilun jälkeistä tilannetta, esimerkiksi bussikatokset ovat siirrettävissä.

Lausuntopyynnön aikataulu

Pyydämme lausuntonne marraskuun 2025 loppuun mennessä. Lausunnot ja kannanotot voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo@lahti.fi. Lausunnon yhteydessä on mainittava viitteenä asianumero 3812/2025.

Annetut lausunnot kootaan kaupunkiympäristölautakunnan kokouksen esityslistalle.

Lisätiedot

Kokeilulle on avattu verkkosivu, josta löytyy suunnitelmien lisäksi vastaukset usein kysyttyihin kysymyksiin. www.lahti.fi/pysakkikokeilu

Lahden kaupunki

Kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho, p. 040 595 4543

olli.alho@lahti.fi

Hankepäälikkö Riitta Niskanen, p. 050 559 4200,

riitta.m.niskanen@lahti.fi

Suunnittelupäälikkö Pirkko-Leena Jakonen, p. 044 416 3503,

pirkko-leena.jakonen@lahti.fi

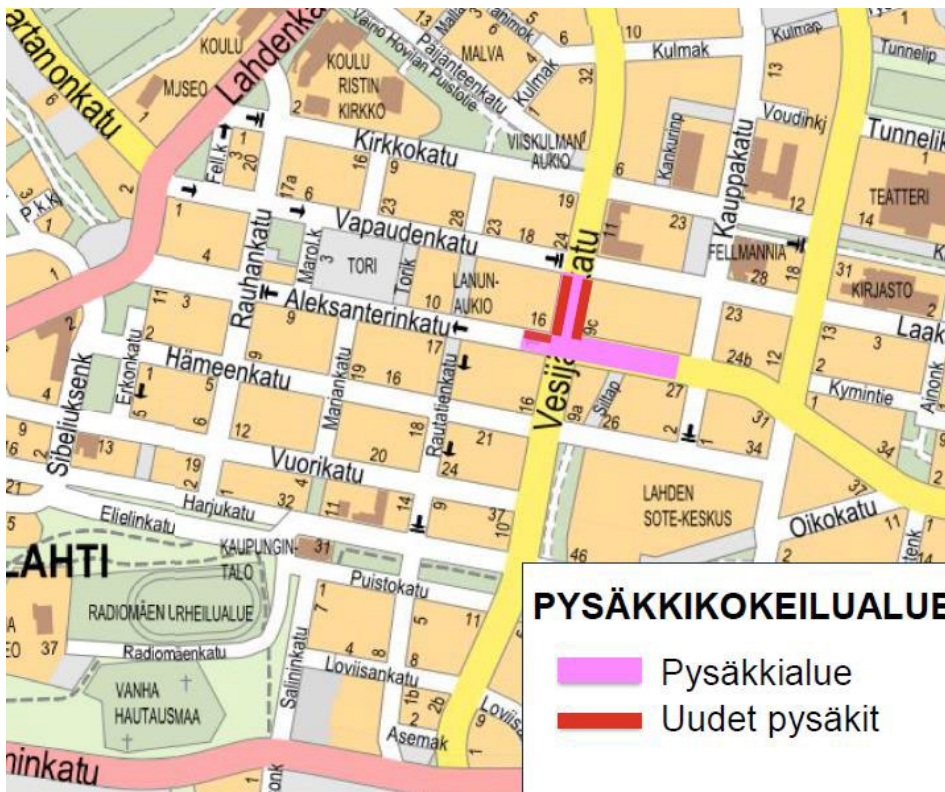
Joukkoliikennesuunnittelija Timo Varshukov, p. 044 483 0105.

timo.varshukov@lahti.fi

Joukkoliikenteen viestintä- ja markkinointisuunnittelija Maria Niemi,

p. 044 483 1628 maria.niemi@lahti.fi

Havainnekuva ja kartta

Kaupunkiympäristön palvelualue

20.10.2025

Lausuntopyyntö keskustan pysäkkikokeilusta

Keskustan pysäkkikokeilun suunnittelu on käynnistymässä Lahdessa. Suunnitelmassa osa joukkoliikenteestä ajaisi suoraan Vesijärvenkatua pitkin kiertämättä toria. Vesijärvenkadun ja Aleksanterinkadun kulmaukseen toteutettaisiin uusi pysäkkikeskus. Tavoitteena on joukkoliikenteen säästöt ja sujuvuus.

Tässä vaiheessa kokeilua vasta suunnitellaan. Pysäkkikokeilun mahdollisesta käynnistämisestä päättää kaupunkiympäristölautakunta kokouksessaan 18. marraskuuta.

Ennen kaupunkiympäristölautakunnan kokousta 18.11. kuullaan alueen yrityksiä ja kiinteistöjä. Lisäksi tämä lausuntopyyntö on lähetetty muun muassa vammais- ja vanhusneuvostolle, kumppanuuspöydille ja elinkeinojärjestöille.

Taustaa

Kokeilun tavoitteena on sujuvoittaa joukkoliikennettä keskustassa, parantaa matkustuskokemusta ja saada säästöjä. Vesijärvenkadun ja Aleksanterinkadun kulmaukseen toteutettaisiin uusi pysäkkikeskus, minkä jälkeen etelä-pohjoissuunnan bussit ajaisivat keskustan läpi suorempaa reittiä ilman torin kiertoa. Järjestelyn arvioidaan tuovan Lahden seudun liikenteelle säästöjä vuosittain 800 000 euroa. Lisäksi se parantaisi useiden palveluiden saavutettavuutta – esimerkiksi Palvelutorille, Fimlabiin ja Lahden sote-keskukseen pääsyä. Matka-aikaa lyhenisi Matkakeskukselta Niemeen, Mukkulaan ja Sibeliustalolle.

Osa joukkoliikenteen linjoista kulkisi edelleen torin kautta. Muilta linjoilta voi vaihtaa torille meneviin autoihin esimerkiksi Matkakeskuksella tai uudessa pysäkkikeskuksessa. Torille olisi noin kolmen minuutin

kävelymatka Vesijärvenkadun pysäkeiltä, ja reitillä on talvella sulana pidetty jalkakäytävä.

Pysäkkimuutosten kustannusarvio on 650 000 euroa. Toimenpiteet tehtäisiin laadukkaasti ja esteettömyysohjeita noudattaen. Järjestelyt ovat purettavissa ja bussireitit voidaan palauttaa entiselleen tarvittaessa. Keskustan pysäkkikokeilun on tavoitteena toimia samalla myös testialustana tulevaisuuden matkustajainformaatio- ja pysäkkiratkaisuille. Kokeilun kesto olisi enintään kolme vuotta, ja sille laaditaan seurantasuunnitelma.

Kokeilun jatkosta tai päättymisestä sekä lopullisen pysäkkikeskuksen sijainnista päätetään keskustan yleissuunnitelman yhteydessä vuoden 2027 lopulla tai viimeistään vuoden 2028 aikana.

Infotilaisuus ja asukasilta

Lausunnon antajille järjestetään infotilaisuus, jossa on mahdollisuus kuulla suunnitelmista lisää ja keskustella ja kysyä.

Infotilaisuus keskiviikkona 22.10. klo 8.30–10 Teamissa

[Liity mukaan tästä linkistä](#)

Infon esitysmateriaalit lähetetään tämän lausuntopyynnön vastaanottajille tilaisuuden jälkeen. Aineistossa on selostettu tarkemmin kokeilua ja sen vaikutuksia.

Tervetuloa myös kaikille avoimeen **asukasiltaan**

Palvelutorin Lava-tilassa maanantaina 27.10. klo 17. Tilaisuutta voi seurata myös verkon puolella.

Lausuntopyynnön aikataulu

Pyydämme lausuntoa tai muuta kannanottoa mahdollisimman pian.

Lausunnot ja kannanotot voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen:

kirjaamo@lahti.fi. Lausunnon yhteydessä on mainittava viitteenä asianumero 3802/2025.

Asiasta tiistaihin 4.11.2025 mennessä jätetyt lausunnot on mahdollista ottaa huomioon valmisteltaessa päätösehdotusta kaupunkiympäristölautakuntaan marraskuussa 2025.

Annetut lausunnot ja muistutukset kootaan esityslistalle.

Lisätiedot

Lahden kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Riitta Niskanen
hankepäälikkö
p. 050 5594200
riitta.m.niskanen@lahti.fi

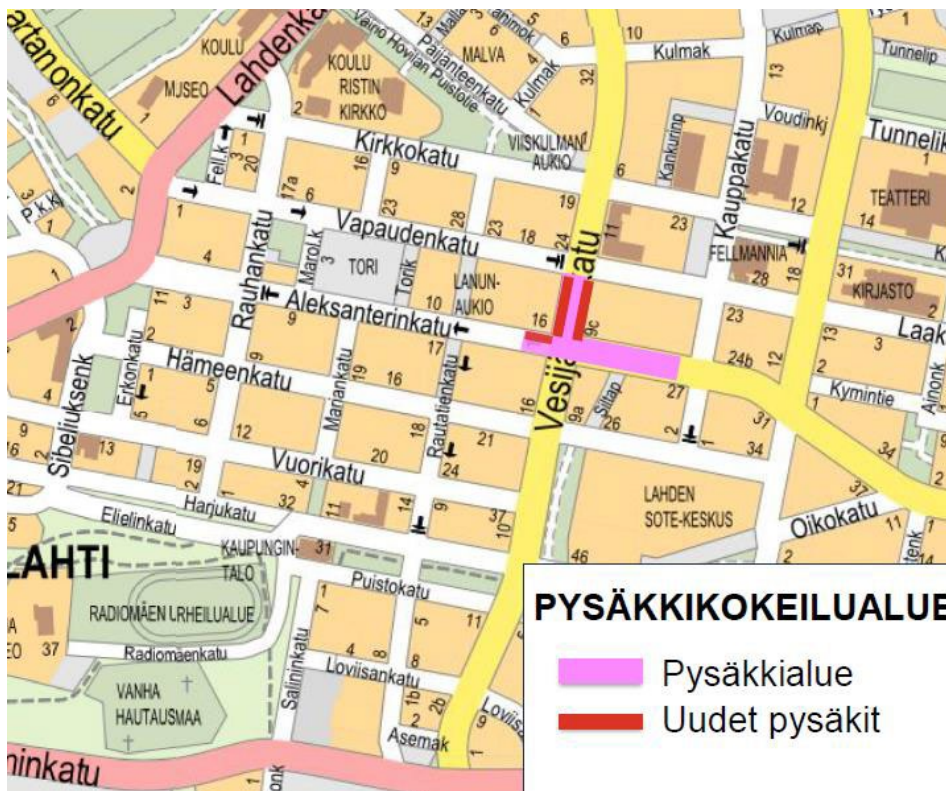
Linkit ja liitteet

[Uutinen pysäkkikokeilusta Lahden verkkosivuilla](#)

[Uutinen asukasillasta Lahden verkkosivuilla](#)

Havainnekuva Vesijärvenkadulta pysäkkikokeilusta. Kuva: Ramboll.

Pysäkkikokeilun sijainti kartalla

asia nro 3802/2025

Lahden keskusta-alueen kumppanuuspöytä

27.11.2025

Kaupunkiympäristölautakunta, hankepäälikkö Riitta Niskanen

Keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto keskustan pysäkkikokeilusta

Lahden kaupunkiympäristölautakunta on pyytänyt Lahden kumppanuuspöydiltä lausuntoa keskustan pysäkkikokeilusta. Lausuntoa, tai jo annetun lausunnon täydentämistä, pyydetään 30.11.2025 mennessä. Oheinen lausunto korvaa 3.11. jätetyn keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunnon.

Keskusta-alueen kumppanuuspöydän lausunto

Keskusta-alueen kumppanuuspöytä pitää joukkoliikenteen kehittämistä ja kustannussäästöjä kaupungin taloustilanteessa ymmärrettävinä ja tarpeellisina tavoitteina. Kokeilun myönteisiä puolia ovat mm. torin kiertämisen poistuminen, mikä nopeuttaa matkaa erityisesti Matkakeskukselta Mukkulan kampukselle, sekä keskustan viihtyvyyden paraneminen linja-autoliikenteen vähentyessä torin ympärillä.

Kokeiluun liittyy kuitenkin merkittäviä huolenaiheita:

- **Liikenteen sujuvuus ja turvallisuus:** Vesijärvenkadun ruuhkautuminen ja kevyen liikenteen turvallisuus ovat kriittisiä. Pysäkkien suunnittelu ei saa kaventaa kaistoja ja jalkakäytäviä liikaa. Erityisesti Vuorikadun ja Vesijärvenkadun risteyksen suojatie ilman liikennevaloja koetaan vaaralliseksi.
- **Keskustan elinvoima ja torin saavutettavuus:** Tori on Lahden vilkkain pysäkki ja luontainen vaihtopaikka. Bussiliikenteen siirto pois torilta heikentää torin saavutettavuutta, vähentää asiakasvirtaa ja voi hiljentää torialueen kaupankäyntiä. Tämä vaikuttaa suoraan torin elävyyteen ja alueen yritysten toimintaedellytyksiin.

- **Vaikutukset yrityksiin:** Yrittäjiä ei ole kuultu riittävästi valmistelussa. Kokeilu lisää epävarmuutta ja heikentää luottamusta kaupungin elinkeinopolitiikan pitkäjänteisyyteen. Lyhytnäköiset kokeilut voivat olla kohtalokkaita erityisesti pienille yrityksille.
- **Erityisryhmien tarpeet:** Liikuntarajoitteisten ja ikääntyneiden kannalta torin saavutettavuuden heikkeneminen on merkittävä ongelma. Reittien ja pysäkkien suunnittelussa on varmistettava helppo pääsy keskussairaalaan ja peruspalveluihin.
- **Matkaketjun pidentyminen:** Bussien siirto torilta lisää kävelymatkaa ja vaikeuttaa asiointia keskustassa, mikä voi ohjata asiakasvirtoja kauppakeskuksiin ja keskustan ulkopuolelle.

Kokeilun toteuttamisessa edellytämme:

1. Liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamista Vesijärvenkadulla.
2. Keskustan palveluiden saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden säilyttämistä.
3. Erityisryhmien tarpeiden huomioimista.
4. Selkeitä kustannuslaskelmia ja vaikutusten arvioita ennen kokeilun aloittamista.
5. Systemaattista seuranta kokeilun aikana: matkustajamäärät, vaikutukset torin alueen yritysten myyntiin, matkustajakokemukset.
6. Avoimuutta ja mahdollisuutta suunnanmuutokseen palautteen perusteella.

Konkreettinen ehdotus kaupungille jatkotoimista

Ehdotamme ennen kokeilun käynnistämistä ja sen aikana tulee toteutettavaksi seuraavia toimenpiteitä:

- **Reittisuunnitelmat:** osa pohjois-eteläsuuntaisista linjoista säilytettäisiin T-linjoina eli poikkeaisivat edelleen torille.
- **Laaja vaikutusten arviointi:** Selvitetään torialueen yritysten, keskustan palveluiden ja erityisryhmien näkökulmat ennen kokeilua. Arvioinnissa huomioidaan myös matkaketjujen pidentymisen vaikutukset asiointikäyttäytymiseen.

- **Yrittäjäkysely ja sidosryhmädialogi:** Järjestetään erillinen kuulemistilaisuus torialueen yrittäjille ja muille keskeisille toimijoille. Kuulemiset dokumentoidaan ja julkaistaan avoimesti.
- **Seurantamittarit ja raportointi:** Määritellään etukäteen mittarit (matkustajamäärät, vaikutuksen torin alueen yritysten myyntiin, matkustajakokemukset). Julkaistaan kokeilun aikana säännölliset raportit.
- **Mahdollisuus keskeyttää tai muuttaa kokeilua:** Sitoudutaan siihen, että kokeilu voidaan keskeyttää tai sen toteutusta muuttaa, mikäli vaikutukset keskustan elinvoimaan osoittautuvat merkittävän negatiivisiksi.

Lahdessa 27.11.2025

Keskusta-alueen kumppanuuspöytä
Sanna Virta, osallisuuskoordinaattori
044 482 6390
sanna.virta@lahti.fi

Jakelu

Lahden kaupungin kirjaamo
Lahden kaupunkiympäristölautakunta
Hankepäällikkö Riitta Niskanen

Keskustan kumppanuuspöydän pääpainopisteet 2026

- edistetään vuoropuhelua alueellisesti mm. Kerro Pois! -keskusteluilla, -tilaisuuksilla ja -tapaamisissa
- osallistutaan luontoposiitiivisen toiminnan edistämiseen
- tuetaan toimia, jotka edistävät erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä ja ollaan mukana yhteistyötapahtumissa
- edistetään Lahti-positiivisuutta - ollaan ylpeitä kotikaupungista ja puhutaan siitä hyvää
- lisätään keskustan elävöittämistä ja tehdään yhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa

 Kaikkien pöytien yhteiset
pääpainopisteet vihreällä!

Kumppanuuspöytien yhteiset tavoitteet 2026

- Edistetään kaupungin strategisia tavoitteita.
- Vahvistetaan toiminnan vaikuttavuutta, viestintää ja markkinointia.
- Ylläpidetään vuoropuhelua, verkostoitumista sekä otetaan käyttöön kehitetty toimintatapa kerätyn paikallistiedon hyödyntämiseksi, raportoimiseksi ja eteenpäin viemiseksi. Lisätään tiedon käsittelyn ja julkaisun avoimuutta kaupunkilaisille.
- Vahvistetaan yhteistyötä alueellisesti, kaupungin eri yksiköiden, toimialojen ja sidosryhmien kanssa.
- Edistetään Lahden kaupungin palveluverkon tasapuolista kehittämistä ja tuodaan paikallistietoa työn tueksi sekä kaupungin veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi

Ideat ja kehittämis ehdotukset 2026

- Hyödynnetään yritys yhteistyötä
- Esittelypöytä / roll up Palvelutorille ja/tai Kumppanuustalo Fellmanniaan
- Kerro Pois! -tunti Palvelutorilla
- Aina ei tarvita tapahtumaa, voitaisiinko jalkautua yhdistysten, seurojen jne. tilaisuuksiin tai kutsua yhteen (?)
- Elinvoimalautakunnan päättäjät / päättäjät yleensä tapaamaan meitä > yhteinen työskentely

Ideat ja kehittämis ehdotukset 2026

*Miten voimme lisätä jäsenten aktiivista osallistumista pöydän tapahtumiin ja toimintaan?

- Tehdään yhdessä hyvää –fiilis saatava kaikille
- Kysytään miksi on mukana
- Kysytään mitä haluaa / pystyy tekemään > tiedetään ja hyödynnetään **jokaisen** jäsenen vahvuudet > kysely: mitä taitoja /kontakteja/ideoita juuri sinulla on? Sellainen kyselyformaatti, että kaikki vastaavat.
- Tapahtumat ja ajankohdat työssäkäyville sopiviksi (ilta ja viikonloppu?)

Kannanottoehdotuksia 2026

- Ruoanjakelu Lahdessa, esim. hävikkiruoan jakaminen vapaaehtoisvoimin